

Oproep tot het indienen van aanvragen (research)masteropleiding voor het Programma Onderzoeken in de Praktijk

Programma van het Zorgondersteuningsfonds

Doel van het programma

De veranderingen in de langdurige zorg richten zich voor een groot deel op de verbetering van de kwaliteit van leven van cliënten. Daarbij groeit het besef dat voor deze verbetering de mensen die direct bij de zorg betrokken zijn – cliënten, mantelzorgers en zorgverleners – een belangrijke schakel zijn. Verbeteringen zullen vooral tot stand komen wanneer *zij* vraagstukken voor verbetering signaleren, deze vervolgens zelf onderzoeken en werkbare resultaten zelf implementeren. Tegelijkertijd is er in de praktijk van de langdurige zorg weinig tijd en ruimte om te investeren in de benodigde reflectie, het onderzoek en de implementatie ervan.

Zorgverleners die vraagstukken signaleren en opgeleid zijn in onderzoek en implementatie van nieuwe werkwijzen zijn doorslaggevend voor daadwerkelijke verbetering. Centrale doelstelling van het programma Onderzoeken in de Praktijk is in de praktijk van de langdurige zorg te komen tot verbetering van kwaliteit van leven van cliënten. Aanvragen voor een (research)masteropleiding beogen de onderzoekspraktijk te stimuleren en het wetenschappelijk klimaat binnen een zorgorganisatie te vergroten. De onderzoeksthesis van de masteropleiding die wordt aangevraagd is gericht op concrete en in principe oplosbare onderzoeksvraagstukken van zorg in relatie tot kwaliteit van leven van cliënten.

De subsidie voor masteropleidingen beoogt het aantal zorgprofessionals op masterniveau te vergroten. Daarmee kan de kwaliteit van zorgverlening verhoogd worden en het versterkt de aansluiting tussen zorgorganisaties en universiteiten en hogescholen. De opgedane kennis van de zorgprofessional met een masteropleiding komt direct ten goede aan de zorgpraktijk.

Plaatsbepaling van het programma

Het Zorgondersteuningsfonds is voortgekomen uit Stichting Pensioenfonds De Open Ankh en heeft ten doel projecten financieel te steunen die direct ten goede komen aan het welzijn van cliënten die afhankelijk zijn van langdurige zorg. Het Programma Onderzoeken in de Praktijk staat in aanvang open voor de stichtingen die tot 2009 deel uitmaakten van het werkverband De Open Ankh.

Met het programma Onderzoeken in de Praktijk wil het fonds een impuls geven aan het ontstaan van een meer op reflectie en onderzoek gebaseerde cultuur voor verbetering van de langdurige zorg.

Alle sectoren en vormen van langdurige zorg kunnen een projectaanvraag indienen. Zowel langdurige zorg thuis als in woonvormen en instellingen, met speciale aandacht voor kwetsbare ouderen en mensen met een beperking.

Het fonds faciliteert financieel in het kader van het programma per sector van de langdurige zorg (GGZ, VVT en gehandicaptenzorg) in totaal acht masteropleidingen bij een hogeschool of universiteit van een beroepskracht met een bacheloropleiding. Met deze subsidie kunnen zij hun master titel behalen en voor de duur van de (deeltijd)opleiding voor de helft van hun dienstverband vrijgesteld worden van zorgtaken. Over hoogte en termijn van de ter beschikking te stellen subsidie zullen per

aanvraag afspraken worden gemaakt. Cofinanciering vanuit de aanvragende organisatie is een voorwaarde en de subsidie kan niet worden ingezet voor normale exploitatiekosten.

Wie kan aanvragen?

- Zorgprofessionals (verpleegkundigen, (para)medici) werkzaam in de langdurige zorg, die op het moment van indienen een contract voor onbepaalde tijd hebben bij de aanvragende zorgorganisatie en minimaal de helft van hun dienstverband belast zijn met patiëntgebonden of direct daaraan gerelateerde zorgtaken.

Wat kan aangevraagd worden?

- Enkel aanvragen voor geaccrediteerde masteropleidingen komen in aanmerking.
- Zorgorganisaties kunnen voor de zorgprofessional die de masteropleiding gaat uitvoeren voor de helft van de contractomvang vrijstelling aanvragen. De zorgorganisaties ontvangen de subsidie om hun zorgprofessional die een masteropleiding volgt voor de duur van de (deeltijd)opleiding voor de helft van de contractomvang te vervangen.
- Om de opgedane kennis direct ten goede te laten komen aan de zorgpraktijk, dient de zorgprofessional het niet-vrijgestelde deel van het contract voor het merendeel te besteden aan patiëntgebonden of direct daaraan gerelateerde zorgtaken.
- Daarnaast is voor de zorgprofessional die een masteropleiding volgt een beperkt budget voor de randvoorwaarden voor de opleiding beschikbaar. Dit kan ingezet worden voor de aanschaf van literatuur en andere direct aan het onderzoek gerelateerde kosten.

Beoordelingsprocedure

Voor de volledige procedure voor de beoordeling van projectaanvragen verwijzen we u naar de *Procedure Beoordeling Programma Onderzoek in de Praktijk*.

Na voorbereiding door de secretaris van de programmacommissie, vindt de beoordeling plaats door een programmacommissie bestaande uit experts en ervaringsdeskundigen op het gebied van zowel de langdurige zorg als wetenschappelijk onderzoek. Op basis van het advies van de commissie besluit het bestuur van het fonds over honorering of afwijzing van de projectaanvraag.

Na honorering van de aanvraag stuurt de masterstudent jaarlijks een tussentijdse rapportage. Deze wordt door het bestuur beoordeeld. Indien blijkt dat de student onvoldoende voortgang boekt, kan het bestuur besluiten de subsidie tussentijds (tijdelijk) stop te zetten. Bij zorgen over de voortgang van de studie heeft het bestuur de mogelijkheid hierover in gesprek te gaan met de student.

Inhoudelijke criteria

Bij de beoordeling van de projectaanvragen houdt de programmacommissie rekening met het doel en beoogd resultaat, het plan van aanpak en de begroting op de volgende punten:

- De masteropleiding is zorg gerelateerd en het afrondende masteronderzoek zal plaatsvinden binnen de aanvragende zorgorganisatie met een praktische onderzoeksvraag gericht op het verbeteren van de kwaliteit van leven van cliënten en de zorg die daarvoor nodig is. De vraagstelling wordt gesignaleerd en verwoord door direct bij de zorg betrokken zorgverleners en cliënten of hun mantelzorgers. In het masteronderzoek staat de relatie tussen praktijkgebonden vraagstelling en de daarop gebaseerde wetenschappelijke kennis centraal.

- De kwaliteit, motivatie en overtuigingskracht van de zorgprofessional, blijkend uit de aanvraag, CV en een interview.

Plan van Aanpak

- Het plan van aanpak maakt helder hoe aan de doelstelling van het programma is voldaan (zie paragraaf doel van het programma).
- Er is aantoonbaar draagvlak voor het project bij het bestuur van de aanvragende organisatie. Daarnaast is de cliëntenraad betrokken bij de projectaanvraag. In een apart document wordt verslag gedaan van de bespreking van het project binnen de cliëntenraad en de eventuele bevindingen die gedaan zijn.

Budget en looptijd

- Een aanvraag voor subsidiëring is voorzien van een concrete tijdsplanning en een uitgewerkte begroting, in menskracht, opleidingskosten en materiaal.
- Verwacht wordt dat de aanvragende organisatie zelf aanvullend uit cofinanciering minimaal 20% van het budget bijdraagt in de vorm van menskracht en/of financiën uit eigen middelen of uit andere subsidies en dat ze dit in de aanvraag aantoont.

Algemene en procedurele criteria

- De uitkomsten van het masteronderzoek worden ter beschikking gesteld aan derden (bijvoorbeeld middels publicaties).
- De beschrijving van het masteronderzoek en de uitkomsten ervan worden gedeeld op de website van het Zorgondersteuningsfonds, onder andere ook in de vorm van een videopresentatie.
- De cliëntenraad ondersteunt de aanvraag voor masteropleiding.
- De uitkomst van het project heeft duurzaam effect op het onderzoeksklimaat van de zorgorganisatie.
- Het masteronderzoek heeft op termijn invloed op een aanmerkelijk deel van de cliënten.

Bijlage 1

Toelichting terminologie subsidieprogramma n.a.v. eerste subsidierondes

Inleiding

In de statuten van het Zorgondersteuningsfonds is vastgelegd dat het doel van het fonds is projecten financieel te ondersteunen die direct ten goede komen aan het welzijn van cliënten die afhankelijk zijn van langdurige zorg. Vanuit deze doelstelling heeft het bestuur het subsidieprogramma Onderzoeken in de Praktijk ontwikkeld, waarbij met name initiatieven van de cliënten en directe zorgverleners van belang zijn. Het subsidieprogramma is heeft dan ook tot doel om in de praktijk van de langdurige zorg te komen tot verbeteringen van kwaliteit van leven van cliënten.

Uit de eerste drie subsidierondes blijkt dat er begripsverwarring kan zijn over de hierboven onderstreepte termen. In deze toelichting wordt de bedoeling van deze cruciale termen voor het subsidieprogramma nader verklaard.

Wat bedoelt het Zorgondersteuningsfonds met 'langdurige zorg'?

Onder langdurige zorg verstaan we zorg waar mensen ondanks beperkingen een betekenisvol bestaan leiden en zorg gericht is op het welzijn van cliënten. Langdurige zorg wordt gebruikt als

tegenhanger van curatieve zorg. Met curatieve zorg bedoelen we het medische domein waar de aandacht primair gericht is op het beheersen van een ziekte of aandoening. Onderzoek dat genezing beoogt of onderzoek naar kortdurende behandelingen past niet in deze definitie van langdurige zorg.

Uit enkele aanvragen blijkt dat men langdurige zorg definieert als 'chronische zorg'. In dat geval zou de behandeling van bijvoorbeeld Diabetes ook onder de langdurige zorg vallen, terwijl daarbij de aandacht van zorgprofessionals zeer zeker gericht is op beheersing van de ziekte.

Wat bedoelt het Zorgondersteuningsfonds met 'kwaliteit van leven'?

In de statuten van het fonds staat dat projecten *direct* ten goede moeten komen van het welzijn van cliënten. In het subsidieprogramma is daarom vastgelegd dat het bedoeld is om te komen tot verbetering van kwaliteit van leven van cliënten. In dit kader gaat 'kwaliteit van leven', ook wel 'kwaliteit van bestaan', om een levensbrede visie op zorg en ondersteuning, waarbij zorgprofessionals aandacht hebben voor verschillende aspecten in het leven die bepalend zijn voor de kwaliteit, *zoals de cliënt die ervaart*.

'Kwaliteit van leven' of 'levenskwaliteit' wordt ook gebruikt in medische afwegingen, bijvoorbeeld voor het al dan niet verder behandelen van een patiënt in een levensbedreigende situatie. In het curatieve domein kan men betogen dat men *denkt* dat het ontwikkelen van een nieuwe diagnostische screener, waardoor een beter passende behandeling mogelijk is, de kwaliteit van leven van hun cliënten zal verbeteren. Dit is echter een verondersteld en indirect gevolg. Daarmee heeft het geen directe relatie met de kwaliteit van leven, *zoals de cliënt die ervaart*. Dit is dus een fundamenteel andere interpretatie van het begrip.

Wat bedoelt het Zorgondersteuningsfonds met 'vraagstukken vanuit de zorgpraktijk'?

De betrokkenheid van cliënten en zorgverleners bij het signaleren van vraagstukken voor zorgverbeteringen is een belangrijke doelstelling van het subsidieprogramma. Wanneer een arts een vraagstuk in het curatieve domein signaleert, is dit ontegenzeggelijk onderdeel van zijn/ haar zorgpraktijk. In alle beschrijvingen van het subsidieprogramma is echter het vraagstuk uit de zorgpraktijk zeer direct gerelateerd aan de kwaliteit van leven van cliënten, *zoals de cliënt die ervaart* (zie ook de toelichting voor deze term hierboven).

Participatief onderzoek, waarbij cliënten of patiënten deelnemen in het onderzoeksproces en betrokken worden bij de keuze van onderzoeksonderwerpen, kent al een bescheiden traditie in de zorg in Nederland en wordt steeds breder omarmd. Het Zorgondersteuningsfonds ziet in het subsidieprogramma Onderzoeken in de Praktijk ook de meerwaarde van deze samenwerking en ziet dit aspect ook als onderdeel van de betrokkenheid van de zorgpraktijk.

Zijn er voorbeeld van onderzoeksprojecten die het Zorgondersteuningsfonds ondersteunt?

Uit de eerste drie subsidierondes blijkt dat zorgprofessionals uit de langdurige zorg die zélf een vraagstuk in hun dagelijkse zorgpraktijk signaleren, het vraagstuk toetsen bij de eigen cliënten én cliënten betrekken bij de ontwikkeling van de onderzoeksopzet en soms ook uitvoering ervan (participatief onderzoek), vaak goed aansluiten bij de doelstelling van het subsidieprogramma.

Interviews met enkele onderzoekers die werken aan projecten die het fonds ondersteunt, zijn te vinden op de website: <http://zorgondersteuningsfonds.nl/wordpress/voorbeelden/>

Bijlage 2

Voorbeeld aanvraagformulier

Aanvraag masteropleiding Programma Onderzoeken in de Praktijk

Aanvragende instantie	
<i>Naam</i>	
<i>Adres</i>	
<i>Woonplaats</i>	
Datum aanvraag	
Afgeronde Bacheloropleiding	
Motivatie voor masteropleiding	
Bedrag gevraagde subsidie	€
Begroting van het project inclusief cofinanciering	
CV Zorgprofessional	
Verklaring werkgever	
Advies door de cliëntenraad	
<i>Datum</i>	
<i>Naam</i>	
<i>Handtekening</i>	
Opmerking	Met ondertekening van deze aanvraag wordt akkoord gegaan met de besteding en verantwoording conform de brief van
Ondertekening door de raad van bestuur van de aanvragende instantie	
<i>Datum</i>	
<i>Naam</i>	
<i>Handtekening</i>	